Υπόθεση C-136/88

Γαλλική Δημοκρατία
κατά
Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

« Συμπληρωματικός μηχανισμός στις συναλλαγές — Απόσυρση προϊόντος από τον πίνακα ΣΜΣ »

Έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση 4163

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Giuseppe Tesauro της 14ης Νοεμβρίου 1989 4173

Απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Δεκεμβρίου 1989 4177

Περίληψη της αποφάσεως

Προσχώρηση νέων κρατών μελών στις Κοινότητες — Ισπανία — Γεωργία — Μεταβατικά μέτρα — Συμπληρωματικός μηχανισμός στις συναλλαγές — Διαδικασία για την απόσυρση προϊόντος από τον πίνακα των σχετικών προϊόντων, ο οποίος καταρτίστηκε με την πράξη προσχωρήσεως — Επιτροπή ad hoc — Λεπτομέρειες συστάσεως και διαβουλεύσεως

(Πράξη προσχωρήσεως του 1985, άρθρα 81 και 82· κανονισμός της Επιτροπής 530/88)

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠ' ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
στην υπόθεση C-136/88 *

I — Περιστατικά και διαδικασία

1. *Νομικό πλαίσιο*

Το άρθρο 81 της πράξης για τους όρους προσχώρησης του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας και για τις προσαρμογές των Συνθηκών (ΕΕ L 302, σ. 23) (στο εξής: πράξη προσχωρήσεως), θέσπισε « συμπληρωματικό μηχανισμό που εφαρμόζεται κατά τις συναλλαγές (ΣΜΣ) » μεταξύ της Κοινότητας με τη σύνθεση που είχε στις

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

31 Δεκεμβρίου 1985 (στο εξής: Κοινότητα των Δέκα) και της Ισπανίας. Ο μηχανισμός αυτός εφαρμόζεται, αφενός, επί των εισαγωγών στην Κοινότητα των Δέκα οπωροκηπευτικών, προϊόντων του αμπελοοινικού τομέα και πρώιμων πατατών και, αφετέρου, επί των εισαγωγών στην Ισπανία προϊόντων που εμπίπτουν στους τομείς των δημητριακών, του γάλακτος, των οπωροκηπευτικών, του βόειου κρέατος και των εγκεκριμένων πατατών προς σπορά. Πάντως, δυνάμει του άρθρου 81, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της πράξης προσχωρήσεως, τα οπωροκηπευτικά υπάγονται στον ΣΜΣ από 1ης Ιανουαρίου 1990.

Από τις διατάξεις της πράξης προσχωρήσεως φαίνεται ότι το ΣΜΣ είναι σύστημα επιτηρήσεως που αποβλέπει στο να αποφεύγεται η πραγματοποίηση υπερβολικών εισαγωγών με κίνδυνο να διαταραχθούν οι αγορές. Έχει ως σκοπό το « αρμονικό και βαθμιαίο άνοιγμα της αγοράς » με σκοπό την « πλήρη πραγματοποίηση της ελεύθερης κυκλοφορίας στο εσωτερικό της Κοινότητας » κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου (άρθρο 83, παράγραφος 2, της πράξης προσχωρήσεως).

Για κάθε προϊόν που υπόκειται στον ΣΜΣ καθορίζεται στην αρχή κάθε περιόδου εμπορίας, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 83 της πράξης προσχωρήσεως — αποκαλούμενη διαδικασία της επιτροπής διαχειρίσεως — ένα « χρονοδιάγραμμα προβλέψεων » ανάλογα με τις προβλέψεις παραγωγής και εμπορίας. Βάσει αυτού και κατά την ίδια διαδικασία, καθορίζεται « ενδεικτικό ανώτατο όριο » εισαγωγών, το οποίο πρέπει να περιλαμβάνει συνετελεστή ετήσιας αυξήσεως ώστε να εξασφαλίζει το βαθμιαίο άνοιγμα της αγοράς. Για τις πρώιμες πατάτες, το άρθρο 83, παράγραφος 1, ορίζει ότι το ενδεικτικό ανώτατο όριο καθορίζεται από την επιτροπή διαχειρίσεως των νωπών οπωροκηπευτικών, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 1035/72, δεδομένου ότι δεν υπάρχει κοινή οργάνωση αγοράς των πατατών.

Όταν από την εξέλιξη των συναλλαγών προκύπτει σημαντική αύξηση των πραγματοποιηθέντων ή προβλεπομένων συναλλαγών και η κατάσταση αυτή οδηγεί στην κάλυψη ή στην υπέρβαση του ενδεικτικού ανωτάτου ορίου εισαγωγών για την τρέχουσα περίοδο εμπορίας, μπορούν να ληφθούν συγκεκριμένα μέτρα διασφαλίσεως σύμφωνα με το άρθρο 85, συνιστάμενα είτε στην αναθεώρηση του ενδεικτικού ανωτάτου ορίου προς τα πάνω αν δεν υπάρχουν διαταράξεις στην αγορά είτε στον περιορισμό ή την αναστολή των εισαγωγών για να τερματιστούν οι διαταράξεις της αγοράς.

Το άρθρο 81, παράγραφος 3, ορίζει τους όρους για την απόσυρση των προϊόντων από τον ΣΜΣ. Η παράγραφος αυτή είναι διατυπωμένη ως εξής:

« 3) Μπορεί να αποφασιστεί, κατά τη διαδικασία του άρθρου 82, να αποσυρθούν από τον πίνακα των προϊόντων τα οποία υπόκεινται στον ΣΜΣ:

α) τα προϊόντα του αμπελοοινικού τομέα, οι πρώιμες πατάτες και το γάλα σε σκόνη ή σε κόκκους, που προορίζονται για ανθρώπινη διατροφή, κατά την έναρξη του δεύτερου έτους μετά την προσχώρηση και κατά την έναρξη καθενός από τα επόμενα έτη·

β) ... κλπ.

Όσον αφορά τα προϊόντα αυτά, θα ληφθεί ιδίως υπόψη η κατάσταση στο επίπεδο των διαρθρώσεων της παραγωγής και της εμπορίας των σχετικών προϊόντων. »

Η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 82 της πράξης ποσχωρήσεως, προκύπτει από τη διατύπωση της εν λόγω διατάξεως:

« 1) Συνιστάται επιτροπή ad hoc, η οποία αποτελείται από εκπροσώπους των κρατών μελών και προεδρεύεται από τον εκπρόσωπο της Επιτροπής.

2) Στο πλαίσιο της επιτροπής ad hoc, οι ψήφοι των κρατών μελών σταθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο 148, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ. Ο πρόεδρος δεν λαμβάνει μέρος στην ψηφοφορία.

3) Σε περίπτωση αναφοράς στη διαδικασία του παρόντος άρθρου, η επιτροπή ad hoc συγκαλείται χωρίς καθυστέρηση από τον πρόεδρό της, είτε με δική του πρωτοβουλία είτε με αίτηση ενός κράτους μέλους.

4) Ο εκπρόσωπος της Επιτροπής υποβάλλει σχέδιο των μέτρων που πρέπει να ληφθούν. Η επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη της για τα μέτρα αυτά μέσα σε προθεσμία την οποία μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα των εξεταζομένων θεμάτων. Η επιτροπή αποφασίζει με πλειοψηφία 54 ψήφων.

5) Η Επιτροπή θεσπίζει τα μέτρα και τα θέτει αμέσως σε εφαρμογή, εφόσον είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής. Αν δεν είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής ή ελλείψει γνώμης, η Επιτροπή υποβάλλει αμέσως στο Συμβούλιο πρόταση σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν. Το Συμβούλιο θεσπίζει τα μέτρα με ειδική πλειοψηφία.

Αν κατά τη λήξη προθεσμίας ενός μηνός από την υποβολή της πρότασης, το Συμβούλιο δεν έχει αποφανθεί, η Επιτροπή λαμβάνει τα προτεινόμενα μέτρα και τα θέτει αμέσως σε εφαρμογή, εκτός αν το Συμβούλιο καταψηφίσει, με απλή πλειοψηφία, τα μέτρα αυτά. »

2. *Ιστορικό της διαφοράς*

Στο τέλος του έτους 1987, εξετάζοντας την εξέλιξη των συναλλαγών των εν λόγω προϊόντων η Επιτροπή κατέληξε στο ότι ορισμένα προϊόντα του αμπελοοινικού τομέα καθώς και οι πρώιμες πατάτες έπρεπε να αποσυρθούν από τον πίνακα των προϊόντων τα οποία υπόκεινται στον ΣΜΣ. Η διαδικασία εξελίχθηκε ως εξής.

Με τηλετύπημα της 10ης Δεκεμβρίου 1987, η Επιτροπή πληροφόρησε τα κράτη μέλη ότι η επιτροπή διαχειρίσεως των οίνων θα συνερχόταν στις 15 Δεκεμβρίου 1987 και ότι θα προηγείτο « σύνοδος της επιτροπής ad hoc ΣΜΣ (άρθρο 82 της πράξης προσχωρήσεως) ».

Η ημερήσια διάταξη της επιτροπής ad hoc του ΣΜΣ ήταν η εξής:

« 1) Γνώμη επί του σχεδίου εσωτερικού κανονισμού της επιτροπής ad hoc του συμπληρωματικού μηχανισμού που εφαρμόζεται κατά τις συναλλαγές στον αμπελοοινικό τομέα (έγγραφο VI/5852/87).

2) Γνώμη για το σχέδιο κανονισμού με τον οποίο αποσύρονται ορισμένα προϊόντα του αμπελοοινικού τομέα από τον πίνακα

των προϊόντων τα οποία υπόκεινται στον συμπληρωματικό μηχανισμό συναλλαγών (έγγραφο VI/5851/87).

3) Διάφορα. »

Η επιτροπή ad hoc, συνελθούσα στις 15 Δεκεμβρίου 1987, θέσπισε τον εσωτερικό της κανονισμό με ειδική πλειοψηφία. Το άρθρο 1 του εσωτερικού κανονισμού είναι διατυπωμένο ως εξής:

« Η επιτροπή ad hoc συγκαλείται από τον πρόεδρό της με δική του πρωτοβουλία ή μετά από αίτηση αντιπροσώπου κράτους μέλους. Είναι δυνατό να συγκαλούνται κοινές συνεδριάσεις δύο ή περισσοτέρων επιτροπών ad hoc για κοινά ζητήματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους. »

Κατά τη σύνοδο αυτή, η επιτροπή ad hoc διατύπωσε επίσης σύμφωνη γνώμη για την απόσυρση από τον ΣΜΣ ορισμένων προϊόντων του αμπελοοινικού τομέα. Εν συνεχεία, η Επιτροπή εξέδωσε κανονισμό με τον οποίο αποσύρονταν τα αμπελοοινικά προϊόντα από τον κατάλογο του ΣΜΣ (κανονισμός 52/88, της 5ης Ιανουαρίου 1988, ΕΕ L 6, σ. 11).

Όσον αφορά τις πρώιμες πατάτες, η Επιτροπή απηύθυνε στα κράτη μέλη το από 11 Δεκεμβρίου 1987 τηλετύπημα, κατά το οποίο στις 17 Δεκεμβρίου 1987 θα συνερχόταν η « 155η σύνοδος της επιτροπής διαχειρίσεως των μεταποιημένων οπωροκηπευτικών προϊόντων, εν συνεχεία η επιτροπή διαχειρίσεως ad hoc αριθ. 2 και η επιτροπή διαχειρίσεως νωπών οπωροκηπευτικών αριθ. 347 ». Η ημερήσια διάταξη προέβλεπε μεταξύ άλλων (μετά το σημείο 7):

« ώρα 16.00 έως 17.00 — κοινή συνεδρίαση: επιτροπή ad hoc (άρθρο 82 της πράξης προσχωρήσεως)/επιτροπή διαχειρίσεως σπόρων προς σπορά και επιτροπή διαχειρίσεως νωπών οπωροκηπευτικών.

7α. Ανταλλαγή απόψεων και, ενδεχομένως, γνώμη για το σχέδιο κανονισμού σχετικά με την κατάρτιση του πίνακα των προϊόντων τα οποία υπόκεινται στον ΣΜΣ (πρώιμες πατάτες).

8. Ανταλλαγή απόψεων και, ενδεχομένως, γνώμη για το σχέδιο κανονισμού σχετικά με τον καθορισμό ενδεικτικού ανωτάτου ορίου εισαγωγών πρώιμων πατατών κατά τη διάρκεια του έτους 1988 (έγγραφο VI/4920/87).

9. Ανταλλαγή απόψεων και, ενδεχομένως, γνώμη για το σχέδιο κανονισμού σχετικά με την αναστολή εκδόσεως πιστοποιητικών "ΣΜΣ' για τον πατατόσπορο (έγγραφο VI/6269/87) ».

Στις 17 Δεκεμβρίου 1987, τα δύο σχέδια κανονισμών ως προς τις πρώιμες πατάτες αποτέλεσαν πραγματικά αντικείμενο συζητήσεως.

Με τηλετύπημα της 30ής Δεκεμβρίου 1987, η Επιτροπή πληροφόρησε τα κράτη μέλη ότι στις 8 Ιανουαρίου 1988 θα συνέλθει σε « δεύτερη κοινή συνεδρίαση η επιτροπή ad hoc (άρθρο 82 της πράξης προσχωρήσεως), η επιτροπή διαχειρίσεως των σπόρων προς σπορά και η επιτροπή διαχειρίσεως οπωροκηπευτικών », προκειμένου να εξετάσει και, ενδεχομένως, να ψηφίσει τα δύο σχέδια τα οποία είχαν ήδη εξεταστεί. Κατά τη σύνοδο αυτή, η επιτροπή ad hoc διατύπωσε σύμφωνη γνώμη για το σχέδιο που προέβλεπε απόσυρση των πρώιμων πατατών από τον πίνακα ΣΜΣ· εν συνεχεία, η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό 530/88, με

τον οποίο αποσύρονταν οι πρώιμες πατάτες από τον πίνακα των προϊόντων τα οποία υπόκεινται στον συμπληρωματικό μηχανισμό κατά τις συναλλαγές.

3. *Διαδικασία*

Η προσφυγή της γαλλικής κυβερνήσεως πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 17 Μαΐου 1988.

Με Διάταξη της 27ης Οκτωβρίου 1988, το Δικαστήριο επέτρεψε στο Βασίλειο της Ισπανίας να παρέμβει προς υποστήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής.

Η έγγραφη διαδικασία εξελίχθηκε κανονικά.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

II — Αιτήματα των διαδίκων

Η *γαλλική κυβέρνηση* ζητεί από το Δικαστήριο:

1) να ακυρώσει τον κανονισμό 530/88 της Επιτροπής, της 26ης Φεβρουαρίου 1988, για την απόσυρση των πρώιμων πατατών από τον πίνακα των προϊόντων που υπόκεινται στον συμπληρωματικό μηχανισμό στις συναλλαγές·

2) να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Η *Επιτροπή* και η *ισπανική κυβέρνηση* ζητούν από το Δικαστήριο:

1) να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

2) να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

III — Ισχυρισμοί και επιχειρήματα των διαδίκων

Αναρμοδιότητα της Επιτροπής

Κατά τη *γαλλική κυβέρνηση*, τα άρθρα 81 και 82 της πράξης προσχωρήσεως προβλέπουν ενιαία και ειδική επιτροπή, η οποία έχει ως αντικείμενο να διασφαλίζει τη συγκεντρωτική διαχείριση όλων των αποφάσεων για την απόσυρση από τον πίνακα των προϊόντων τα οποία υπόκεινται στον ΣΜΣ ώστε να καταστεί δυνατή η προοδευτική και ισόρροπη ελευθέρωση των συναλλαγών, χωρίς να ευνοείται η απόσυρση ούτε των ηπειρωτικών προϊόντων ούτε των πορτογαλικών ή ισπανικών προϊόντων. Η έκδοση του κανονισμού 530/88 έγινε μετά από γνώμη όχι της οριζόντιας και ειδικής επιτροπής ad hoc ΣΜΣ, αλλά της επιτροπής διαχειρίσεως νωπών οπωροκηπευτικών η οποία, με την ευκαιρία αυτή, αποκλήθηκε επιτροπή ad hoc ΣΜΣ.

Η Επιτροπή βασίστηκε σε εσφαλμένη ανάγνωση των προαναφερθέντων άρθρων 81 και 82, ζητώντας στην πραγματικότητα την προαναφερόμενη γνώμη από την επιτροπή διαχειρίσεως οπωροκηπευτικών· έτσι, υπερέβη τις εκτελεστικές αρμοδιότητες που αντλεί από το άρθρο 155 της Συνθήκης. Επομένως, δεν είχε αρμοδιότητα να εκδώσει τον επίδικο κανονισμό, ελλείψει γνώμης που να είχε διατυπωθεί από επιτροπή ad hoc συσταθείσα προσηκόντως.

Όσον αφορά τα ακριβή περιστατικά της υποθέσεως, η γαλλική κυβέρνηση αναφέρει ότι, κατά το τηλετύπημα με το οποίο συγκλήθηκε στις 10 Δεκεμβρίου 1987 η σύνοδος της 15ης Δεκεμβρίου 1987, η ημερήσια διάταξη της επιτροπής ad hoc περιελάμβανε « γνώμη επί του σχεδίου εσωτερικού κανονισμού της επιτροπής ad hoc του συμπληρωματικού μηχανισμού για τις συναλλαγές στον αμπελοοινικό τομέα ». Η μνεία αυτή « στον αμπελοοινικό τομέα » επαναλήφθηκε στα πρακτικά της πρώτης συνόδου της ad hoc επιτροπής ΣΜΣ της 15ης Δεκεμβρίου 1987 (παράγραφος 1). Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, ο εσωτερικός κανονισμός της ad hoc επιτροπής ΣΜΣ θεσπίστηκε από την επιτροπή διαχειρίσεως των οίνων, αποκληθείσα ad hoc επιτροπή ΣΜΣ. Επομένως, ο εσωτερικός αυτός κανονισμός στερείται νομικού κύρους και προφανώς αντιβαίνει στο προαναφερθέν άρθρο 82.

Η γαλλική κυβέρνηση προσθέτει ότι η Επιτροπή δεν φρόντισε καν να τηρήσει τους όρους του εσωτερικού αυτού κανονισμού, καθόσον ο κανονισμός αυτός προβλέπει μόνο τη δυνατότητα « κοινών συνεδριάσεων δύο ή περισσοτέρων επιτροπών ad hoc ». Όμως, στις 17 Δεκεμβρίου 1987 και 8 Ιανουαρίου 1988, συνήλθαν σε κοινή συνεδρίαση η επιτροπή ad hoc και οι επιτροπές διαχειρίσεως.

Η *Επιτροπή* υπενθυμίζει, καταρχάς, ότι δεν υπάρχει επιτροπή διαχειρίσεως « πρώιμων πατατών », και ότι ο ισολογισμός προβλέψεων και το ανώτατο ενδεικτικό όριο εισαγωγών καθορίστηκαν αφού διατύπωσε γνώμη η επιτροπή διαχειρίσεως νωπών οπωροκηπευτικών κατά τη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 33 του κανονισμού 1035/72 του Συμβουλίου, της 18ης Μαΐου 1972, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των οπωροκηπευτικών (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/007, σ. 250), όπως ορίζει εξάλλου το άρθρο 83, παράγραφος 1, της πράξης προσχωρήσεως. Ενώ η εφαρμογή του ΣΜΣ στις πρώιμες πατάτες αποφασίζεται σύμφωνα με την αποκαλούμενη διαδικασία της « επιτροπής διαχειρίσεως », για την απόσυρσή τους απαιτούνται ειδικοί όροι: δεν μπορεί να αποφασιστεί παρά μόνο στην αρχή του δευτέρου έτους μετά την προσχώρηση, υπό την προϋπόθεση ότι η επιτροπή ad hoc διατυπώνει σύμφωνη γνώμη, με ειδική πλειοψηφία, για ένα τέτοιο μέτρο. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, και αντίθετα από τη διαδικασία της επιτροπής διαχειρίσεως, η έλλειψη γνώμης της επιτροπής ad hoc ισοδυναμεί με αντίθετη γνώμη, υποχρεώνοντας την Επιτροπή να προσφύγει στο Συμβούλιο. Επομένως, σύμφωνα με μια διαδικασία στην οποία παρεμβαίνουν οι δύο χωριστές επιτροπές, δηλαδή η επιτροπή ad hoc και η επιτροπή διαχειρίσεως, η Επιτροπή μπορούσε να προβεί σε διαβούλευση η οποία θα αφορούσε είτε τη διατήρηση των πρώιμων πατατών στον ΣΜΣ, με τον καθορισμό ενδεικτικών ανωτάτων ορίων για το έτος 1988, είτε την απόσυρσή τους στην αρχή του έτους αυτού.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι κοινές συνεδριάσεις της επιτροπής ad hoc με την επιτροπή διαχειρίσεως των σπόρων προς σπορά και της επιτροπής διαχειρίσεως νωπών οπωροκηπευτικών δεν μπορούσε ούτε να αποτελέσει έκπληξη για τα κράτη μέλη ούτε να προκαλέσει σύγχυση ως προς τη φύση της επιτροπής η οποία αποφάνθηκε υπέρ του προταθέντος μέτρου αποσύρσεως. Εξάλλου, η σύμπτωση αυτή ήταν αναγκαία ενόψει της συναφείας των μέτρων που πρότεινε η Επιτροπή, τα οποία αφορούσαν όλα την εφαρμογή του ΣΜΣ στις πατάτες, ανεξαρτήτως του αν επρόκειτο για πατατόσπορο ή πρώιμες πατάτες. Η σύγκληση της επιτροπής διαχειρίσεως νωπών οπωροκηπευτικών απέβλεπε στη διατύπωση της αναγκαίας γνώμης για τα ενδεικτικά ανώτατα όρια για το έτος 1988, στην περίπτωση κατά την οποία η επιτροπή ad hoc δεν θα ήταν σε θέση να διατυπώσει σύμφωνη γνώμη για την απόσυρση των πρώιμων πατατών από τον ΣΜΣ. Εξάλλου, η κοινή συνεδρίαση της επιτροπής ad hoc και μιας ή περισσοτέρων επιτροπών διαχειρίσεως δεν επηρέαζε σε τίποτε την ευχέρεια των κρατών μελών να επιλέξουν τους αντιπροσώπους τους για τη σύνθεση της επιτροπής ad hoc.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι στις 8 Ιανουαρίου 1988 η επιτροπή σπόρων προς σπορά και η επιτροπή ad hoc συνήλθαν διαδοχικά και ότι ο εκπρόσωπος της Επιτροπής υπέβαλε ρητά στην επιτροπή ad hoc το σχέδιο ως προς το μέτρο αποσύρσεως. Οι εργασίες της επιτροπής ad hoc αποτέλεσαν αντικείμενο χωριστών πρακτικών. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, η Επιτροπή τήρησε την ιδιομορφία καθώς και τις αρμοδιότητες γενικού χαρακτήρα της επιτροπής ad hoc, παρέχοντας τη δυνατότητα ώστε το μέτρο ως προς την απόσυρση να ληφθεί σύμφωνα με την ανάγκη να πραγματοποιηθεί η ολοκλήρωση της αγοράς κατά τρόπο προοδευτικό και ισόρροπο, σύμφωνα με τα άρθρα 81 και 82 της πράξης προσχωρήσεως.

Με το υπόμνημα απαντήσεως, η *γαλλική κυβέρνηση* αναφέρεται στις προπαρασκευαστικές εργασίες της διασκέψεως και στις διαπραγματεύσεις για την πράξη προσχωρήσεως, εξηγώντας ότι στις εργασίες αυτές γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ των διαφόρων καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των επιτροπών διαχειρίσεως των εν λόγω προϊόντων και της επιτροπής ad hoc όσον αφορά την εφαρμογή του ΣΜΣ. Από τις εργασίες αυτές προκύπτει ότι η μοναδικότητα της επιτροπής ad hoc διακρίνεται από την πολλαπλότητα των επιτροπών διαχειρίσεως.

Η γαλλική κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο τρόπος κατά τον οποίο διαρθρώθηκαν οι συνεδριάσεις και ορίστηκε η διαδικασία, κατά προτροπή της Επιτροπής, αφαίρεσαν από την έννοια της επιτροπής ad hoc το ουσιαστικό της περιεχόμενο. Η φύση της επιτροπής αυτής συνίσταται στο ότι είναι οριζόντια επιτροπή, συνερχόμενη με μόνο σκοπό να εξετάζει τα προβλήματα τα οποία είναι κοινά στα διάφορα προϊόντα. Αντίθετα, η προσέγγιση της Επιτροπής αναλύεται στην εξέταση προϊόντος προς προϊόν μάλλον παρά στην εξέταση του συνόλου των προϊόντων τα οποία υπόκεινται στον ΣΜΣ. Επομένως, η κοινή συνεδρίαση της επιτροπής ad hoc με μια ή δύο επιτροπές διαχειρίσεως είναι αντίθετη προς την ιδέα της ενιαίας επιτροπής. Σχετικώς, μπορεί να τεθεί το ερώτημα αν η Επιτροπή δεν επεδίωξε να επιταχύνει τη διαδικασία για να εμποδίσει τα κράτη μέλη με ειδικό ενδιαφέρον να συνεννοηθούν προκειμένου να αποφευχθούν αποφάσεις για την απόσυρση. Πράγματι, με τις 25 ψήφους που διαθέτουν, η Γαλλία, η Ιταλία και η Ελλάδα μπορούσαν ενδεχομένως να αποκλείσουν το εν λόγω μέτρο.

Με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, η *Επιτροπή* παρατηρεί, καταρχάς, ότι τα επιχειρήματα που αντλούνται από τις προπαρασκευαστικές εργασίες της πράξης προσχωρήσεως στηρίζονται σε απόσπασμα το οποίο αφορά τα προϊόντα που δεν είναι δυνατό να αποσυρθούν από τον ΣΜΣ κατά τα πρώτα τέσσερα έτη της μεταβατικής περιόδου.

Επαναλαμβάνει ότι, κατά τη διάρκεια των διαδοχικών συνεδριάσεων, είχε γίνει σαφής διάκριση μεταξύ των ζητημάτων που υπάγονταν στην αρμοδιότητα της επιτροπής ad hoc και εκείνων για τα οποία είχε ζητηθεί η γνώμη της αρμόδιας επιτροπής διαχειρίσεως. Τήρησε τόσο το γράμμα όσο και το πνεύμα της πράξης προσχωρήσεως συγκαλώντας, πρώτον, την επιτροπή ad hoc για τη θέσπιση του εσωτερικού της κανονισμού και, εν συνεχεία, ζητώντας διαδοχικά τη γνώμη της επί του σχεδίου κανονισμού με τον οποίο προβλεπόταν η απόσυρση ορισμένων προϊόντων του αμπελοοινικού τομέα και επί του σχεδίου ως προς την απόσυρση των πρώιμων πατατών. Είναι αληθές ότι η επιτροπή ad hoc είναι επιτροπή ενιαία, ειδική και οριζόντια, όπως προκύπτει και από την ίδια την ονομασία της, το καθορισμένο πεδίο των αρμοδιοτήτων της και το περιεχόμενο της γνώμης που διατυπώνει. Εντούτοις, η γαλλική κυβέρνηση ουδόλως απέδειξε ότι τα χαρακτηριστικά αυτά συνεπάγονται ότι η επιτροπή ad hoc δεν μπορεί να εξετάζει προϊόν προς προϊόν, αλλά οφείλει κατ' ανάγκη να διατυπώσει γνώμη κατά τη διάρκεια μιας και μόνο συνεδριάσεως προκειμένου να εξετάσει συνολικά όλες τις δυνατότητες για την απόσυρση των προϊόντων τα οποία υπάγονται στον ΣΜΣ για τα οποία η απόσυρση αυτή ήταν δυνατή από το 1988. Αφενός, καμιά διάταξη των άρθρων 81, παράγραφος 3, και 82 της πράξης προσχωρήσεως δεν επιβάλλει μια και

μόνο συνεδρίαση προκειμένου να εξεταστούν συνολικά οι δυνατότητες ως προς την απόσυρση. Αφετέρου, ο σκοπός του ΣΜΣ — να διασφαλίσει την προοδευτική και ισόρροπη μετάβαση προς την ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων που υπόκεινται στον μηχανισμό αυτό — ουδόλως επιβάλλει προϊόντα τόσο διαφορετικά όπως αυτά που αναφέρονται στο άρθρο 81, παράγραφος 3, στοιχείο α), της πράξης προσχωρήσεως, να αποτελούν αντικείμενο μιας μόνον εξετάσεως κατά τη διάρκεια μιας και μόνο συνεδριάσεως της επιτροπής ad hoc. Η πρακτική της ταυτόχρονης εξετάσεως επιτρέπει ακριβώς να προβλέπεται, κατά τρόπο ισόρροπο και συνολικό, η εξέλιξη των συναλλαγών μεταξύ της Ισπανίας και της Κοινότητας των Δέκα που χαρακτηρίζει καθένα από τους δύο τύπους των εν λόγω προϊόντων.

Όσον αφορά τον εσωτερικό κανονισμό της επιτροπής ad hoc, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι από λάθος ορίζεται στο άρθρο 1 του κανονισμού αυτού ότι μπορεί να συγκαλέσει συνεδριάσεις «δύο ή περισσοτέρων επιτροπών ad hoc»· πράγματι, υπάρχει μια και μόνον επιτροπή ad hoc. Επομένως, η διάταξη αυτή θα πρέπει να καταργηθεί.

Η *ισπανική κυβέρνηση* προσάπτει στη γαλλική κυβέρνηση ότι υιοθέτησε αντιφατικές απόψεις. Δεν ασκήθηκε καμιά προσφυγή κατά του κανονισμού 52/88 της Επιτροπής, με τον οποίο αποσύρονται ορισμένα προϊόντα του αμπελοοινικού τομέα από τον πίνακα των προϊόντων που υπόκεινται στον ΣΜΣ, ενώ η ευνοϊκή γνώμη διατυπώθηκε από την ίδια επιτροπή ad hoc και οι γάλλοι αντιπρόσωποι ψήφισαν κατά της γνώμης αυτής κατά τη συνεδρίαση της 15ης Δεκεμβρίου 1987. Κατά τη συνεδρίαση αυτή, η γαλλική αντιπροσωπεία δεν διατύπωσε καμιά αντίρρηση ως προς τη θέσπιση του εσωτερικού κανονισμού της επιτροπής ad hoc ΣΜΣ· περιορίστηκε στο να μη λάβει μέρος στην ψηφοφορία. Εν συνεχεία, η γαλλική κυβέρνηση δεν αμφισβήτησε ότι η αναγκαία ισορροπία στις συναλλαγές, βάσει της οποίας οι πρώιμες πατάτες μπορούν να αποσυρθούν από τον ΣΜΣ, διατηρήθηκε, πράγμα που επιβεβαιώνει το βάσιμο των μέτρων τα οποία θέσπισε η Επιτροπή. Το να διατυπώνεται ο ισχυρισμός, όπως πράττει εν προκειμένω η γαλλική κυβέρνηση, ότι κοινή εξέταση των προτάσεων για την απόσυρση από τον ΣΜΣ των προϊόντων του αμπελοοινικού τομέα και των πρώιμων πατατών μπορεί να δικαιολογηθεί από τη δυνατότητα που παρέχεται έτσι στα επηρεαζόμενα κράτη μέλη να συνεννοηθούν προκειμένου να επιτύχουν μια μειοψηφία αρνησικυρίας εμποδίζουσα τη θέσπιση των προτάσεων της Επιτροπής, θα ισοδυναμούσε με ανακήρυξη πρακτικών πολιτικής φύσεως σε νομικό κανόνα. Επιπλέον, μεταξύ του τηλετυπήματος της 11ης Δεκεμβρίου 1987, με το οποίο συγκλήθηκε η επιτροπή, και της 8ης Ιανουαρίου 1988, ημέρας κατά την οποία εγκρίθηκε η απόσυρση, παρήλθε περιόδος 28 ημερών, προθεσμία που συνιστά, κατά την ισπανική κυβέρνηση, επαρκή περίοδο μελέτης για τα θιγόμενα κράτη μέλη.

Παράβαση ουσιωδών τύπων

Η *γαλλική κυβέρνηση* παρατηρεί ότι, εφόσον η επιτροπή διαχειρίσεως δεν συγκεντρώνει κανένα από τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει η επιτροπή ad hoc, ο ουσιώδης τύπος που αντιπροσωπεύει η γνώμη της επιτροπής ad hoc ΣΜΣ δεν πληρώθηκε. Αναφερόμενη στην απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Οκτωβρίου 1980, Roquette Frères (138/79, Rec. 1980, σ. 3333), η γαλλική κυβέρνηση θεωρεί ότι η διαβούλευση μιας επιτροπής η οποία δεν ανταποκρίνεται στα κριτήρια της πράξης προσχωρήσεως μπορεί να συνεπάγεται την ακυρότητα της οικείας πράξης.

Η *Επιτροπή* θεωρεί ότι ο λόγος αυτός ακυρώσεως περιλαμβάνει τις ίδιες αιτιάσεις με εκείνες που προβλήθηκαν προς υποστήριξη της αναρμοδιότητας. Η Επιτροπή περιορίζεται στο να παραπέμψει στα αναπτυχθέντα ήδη επιχειρήματα.

Καταστρατήγηση της διαδικασίας

Η *γαλλική κυβέρνηση* θεωρεί ότι, θεσπίζοντας τον επίμαχο κανονισμό μετά από γνώμη της επιτροπής η οποία δεν συνεστήθη προσηκόντως, η Επιτροπή καταστρατήγησε επίσης τη διαδικασία, διότι παρέβη τις απαιτούμενες ειδικές διαδικασίες για τη θέσπιση του επίμαχου κανονισμού. Υποκατέστησε τη διαβούλευση της επιτροπής διαχειρίσεως με εκείνη της επιτροπής ad hoc. Η πραγματικότητα ως προς την καταστρατήγηση της διαδικασίας μπορεί να αποδειχθεί από την ανάγνωση του εσωτερικού κανονισμού της επιτροπής ad hoc ΣΜΣ σε συνδυασμό με τα τηλετυπήματα για τη σύγκληση των επιτροπών: οι πολλές επιτροπές ad hoc ΣΜΣ, τα ωράρια των συνεδριάσεων της 15ης Δεκεμβρίου 1987 που καθιστούν αδύνατη τη χωριστή συνεδρίαση της επιτροπής ad hoc ΣΜΣ, καθώς και η πρακτική των κοινών συνεδριάσεων των επιτροπών στις 17 Δεκεμβρίου 1987 και 8 Ιανουαρίου 1988.

Η Επιτροπή έχει την άποψη ότι ο λόγος αυτός προϋποθέτει ότι προσκομίζεται η απόδειξη ότι, για τη συγκεκριμένη προσβαλλόμενη πράξη, η Επιτροπή απέφυγε την επιβαλλόμενη διαδικασία για την έκδοση της εν λόγω πράξης και έτσι άσκησε την εξουσία της για σκοπό διαφορετικό από εκείνον για τον οποίο της παρέχεται η εξουσία αυτή, όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 1982, Buyl (817/79, Συλλογή 1982, σ. 245). Η γαλλική κυβέρνηση δεν προσκομίζει καμιά τέτοια απόδειξη, αλλά περιορίζεται στην επανάληψη τυπικών αιτιάσεων οι οποίες έχουν ήδη προβληθεί.

Προφανής πλάνη εκτιμήσεως

Επικουρικώς, η *γαλλική κυβέρνηση* παρατηρεί ότι, θεσπίζοντας τον επίδικο κανονισμό η Επιτροπή υπέπεσε σε σοβαρή και προφανή πλάνη εκτιμήσεως. Εξέδωσε τον εν λόγω κανονισμό βάσει γνώμης μιας επιτροπής της οποίας η σύνθεση και οι σκοποί δεν είναι εκείνοι της επιτροπής ad hoc και έτσι στερήθηκε της δυνατότητας να λάβει συνολικά υπόψη τις οικείες αγορές.

Κατά την *Επιτροπή*, μια τέτοια αιτίαση δεν αρκεί από μόνη της για να αμφισβητηθεί η εκτίμηση που οδήγησε την Επιτροπή στην έκδοση του κανονισμού αυτού, δεδομένου ότι ο προβαλλόμενος λόγος στηρίζεται και πάλι στο ίδιο τυπικό επιχείρημα.

IV — Απαντήσεις στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου

Εις απάντηση ερωτήσεως του Δικαστηρίου αν η Επιτροπή διαθέτει στοιχεία όσον αφορά την ονομαστική σύνθεση των διαφόρων επιτροπών επ' ευκαιρία των συνεδριάσεων στις 17 και 23 Δεκεμβρίου 1987 και 8 Ιανουαρίου 1988, η *Επιτροπή* πληροφόρησε το Δικαστήριο ότι καμιά επιτροπή δεν συνήλθε στις 23 Δεκεμβρίου 1987· στα πρακτικά της δεύτερης συνεδριάσεως της επιτροπής ad hoc ΣΜΣ αναφέρεται εσφαλμένα η ημερομηνία αυτή αντί της 17ης Δεκεμβρίου 1987 που είναι η ορθή ημερομηνία.

Η Επιτροπή διαβίβασε δύο ανεπίσημους καταλόγους των συμμετασχόντων: έναν κατάλογο για την 155η συνεδρίαση της 17ης Δεκεμβρίου 1987 της επιτροπής διαχειρίσεως μεταποιημένων οπωροκηπευτικών και έναν κατάλογο για τη δεύτερη συνεδρίαση της επιτροπής ad hoc ΣΜΣ της 8ης Ιανουαρίου 1988.

Το Δικαστήριο ζήτησε από τη γαλλική κυβέρνηση να αναφέρει αν μπορεί να επιβεβαιώσει τις πληροφορίες που έδωσε η

ισπανική κυβέρνηση σύμφωνα με τις οποίες, κατά τις συνεδριάσεις της 17ης και 23ης Δεκεμβρίου 1987, η γαλλική αντιπροσωπεία μετέβαλε πλήρως σύνθεση όταν συστάθηκε η επιτροπή ad hoc.

Η *γαλλική κυβέρνηση* παρατήρησε, καταρχάς, ότι δεν έγινε καμιά συνεδρίαση στις 23 Δεκεμβρίου 1987.

Εν συνεχεία, η γαλλική κυβέρνηση ανακοίνωσε τα ονόματα των μελών της γαλλικής αντιπροσωπείας κατά τις συνεδριάσεις των διαφόρων επιτροπών στις 15 και 17 Δεκεμβρίου 1987 και στις 8 Ιανουαρίου 1988. Υποστηρίζει ότι, καθ' όλες αυτές τις συνεδριάσεις που έγιναν στις 15 Δεκεμβρίου 1987 και στις 8 Ιανουαρίου 1988, κανένα μέλος της γαλλικής αντιπροσωπείας δεν αντικαταστάθηκε.

Με την ημερήσια διάταξη της 17ης Δεκεμβρίου 1987, συνήλθαν τρεις διαφορετικές επιτροπές τις οποίες είχε συγκαλέσει η Επιτροπή. Κατά την 155η συνεδρίαση της επιτροπής διαχειρίσεως μεταποιημένων οπωροκηπευτικών, το Υπουργείο Γεωργίας αντιπροσωπευόταν από ένα μέλος της γενικής διευθύνσεως τροφίμων. Δεδομένου ότι η διεύθυνση αυτή δεν ήταν αρμόδια για τα νωπά προϊόντα, δύο άλλοι αντιπρόσωποι της διευθύνσεως παραγωγής και συναλλαγών αντιπροσώπευσαν το Υπουργείο Γεωργίας κατά τις επόμενες κοινές συνεδριάσεις των επιτροπών (επιτροπή ad hoc, επιτροπή διαχειρίσεως σπόρων προς σπορά και επιτροπή διαχειρίσεως νωπών οπωροκηπευτικών) και της επιτροπής διαχειρίσεως νωπών οπωροκηπευτικών. Επομένως, η γαλλική αντιπροσωπεία αντικαταστάθηκε εν μέρει κατά την ημέρα αυτή λόγω της κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ δύο διαφορετικών διευθύνσεων του Υπουργείου Γεωργίας. Εξάλλου, ο γάλλος αντιπρόσωπος του Office national interprofessionnel des fruits et légumes et de l' horticulture (Εθνικός διεπαγγελματικός οργανισμός οπωροκηπευτικών και λουλουδιών, Oniflhor) παρέστη σε όλες τις επιτροπές που συνήλθαν στις 17 Δεκεμβρίου 1987.

T. Koopmans
εισηγητής δικαστής